

Práva a povinnosti knížete (výňatek)

Lichtenštejnské knížectví je konstituční dědičná monarchie založená na demokratickém a parlamentním základě. Práva a povinnosti hlavy státu jsou stanoveny v Ústavě Lichtenštejnského knížectví z 5. října 1921:

Imunita (čl. 7 odst. 2)

Kníže nepodléhá žádné jurisdikci země, a proto požívá rozsáhlé imunity. Totéž platí pro každého člena knížecího rodu, který za knížete vykonává funkci hlavy státu.

Zahraniční záležitosti (čl. 8)

Kníže zastupuje stát Lichtenštejnsko vůči zahraničním státům.

Kníže plní tento úkol, aniž by byla dotčena nutnost účasti vlády. Jako hlava státu podepisuje kníže mezinárodní smlouvy buď osobně, nebo tím pověří svého zástupce. Některé mezinárodní smlouvy vyžadují ke své platnosti také souhlas Zemského sněmu.

V zahraniční politice hraje hlava státu aktivní roli, která přesahuje rámec obecných reprezentačních povinností. Výsledkem této aktivní zahraniční politiky je například lichtenštejnské vyslanectví v Bernu, které bylo zřízeno za knížete Franze Josefa II. na náklady knížecího rodu v roce 1944. Totéž platí o vstupu země do OSN v roce 1990 a o jejím vstupu do Evropského hospodářského prostoru (EHP) v roce 1995, které inicioval kníže Hans-Adam II.

Souhlas (čl. 9 a 65)

Kníže se aktivně účastní zákonodárného procesu.

Síly zákona a tedy platnosti nabývá návrh zákona až okamžikem souhlasu knížete kontrасignovaného předsedou vlády a zveřejněním.

Neudělí-li kníže souhlas do šesti měsíců, nevstupuje návrh zákona v platnost a je tak neodvolatelně zmařen. Za posledních sto let využila knížata svého práva vetovat zákony celkem čtyřikrát:

1921 vůči finančnímu zákonu. Kníže zastával názor, že plat předsedy vlády by měl plně hradit stát.

1961 vůči návrhu nového zákona o myslivosti. Problémem v tomto případě byla nedostatečná konstrukce zákona.

1994 vůči novelizaci zákona o lichtenštejnském státním soudním dvoře. Ta se týkala výkladové pravomoci státního soudního dvora.

1998, kdy byl novelizován zákon o podpoře vzdělávání dospělých. Kníže měl obavy, že ne všechna náboženská společenství mohou využívat státní financování.

Všem případům je společné, že kníže své odepření souhlasu zdůvodnil.

Vydávání nouzových nařízení (čl. 10)

Kníže má právo za určitých okolností vydat nouzové nařízení.

V naléhavých případech může kníže - v souladu s ústavními požadavky – přistoupit touto formou k přijetí nezbytných opatření pro bezpečnost a blaho státu bez účasti Zemského sněmu. Platnost nouzových nařízení končí nejpozději šest měsíců po jejich vydání.

Soudy (čl. 11 a 96)

K volbě soudce slouží knížeti a Zemskému sněmu společný výbor.

Kníže tomuto výboru předsedá a má rozhodující hlas. Do tohoto orgánu může jmenovat tolik členů, kolik zástupců deleguje Zemský sněm. Zemský sněm vysílá jednoho zástupce z každé volební skupiny zastoupené v Zemském sněmu. Vláda deleguje svého člena odpovědného za soudnictví. Kandidáty může tento orgán doporučit Zemskému sněmu pouze se souhlasem knížete. Pokud Zemský sněm doporučeného kandidáta zvolí, kníže jej jmenuje soudcem.

Pokud Zemský sněm odmítne kandidáta doporučeného výborem a do čtyř týdnů se nepodaří dosáhnout dohody na novém kandidátovi, musí Zemský sněm navrhnout protikandidáta a vypsát referendum. V případě referenda jsou občané s volebním právem rovněž oprávněni nominovat kandidáty za podmínky platných pro iniciativu (čl. 64). Pokud se hlasuje o více než dvou kandidátech, hlasuje se ve dvou kolech. Kandidát, který získá nadpoloviční většinu hlasů, je knížetem jmenován jako soudce.

Právo udělit milost (čl. 12)

Knížeti svědčí právo udělit milost.

Toto umožňuje knížeti omilostnit odsouzené osoby, upravit či zmírnit pravomocně uložené tresty, nebo zastavit zahájené stíhání.

Dědičné holdování (čl. 13 a 51)

Před přijetím dědičného holdování prohlašuje každý následník trůnu v písemném dokumentu s odkazem na čest a důstojnost knížete, že bude „spravovat Lichtenštejnské knížectví v souladu s Ústavou a ostatními zákony, zachovávat jeho celistvost a dodržovat práva knížectví nerozlučně a stejným způsobem“.

V případě nástupnictví na trůn musí Zemský sněm do 30 dnů svolat mimořádné zasedání za účelem přijetí prohlášení knížete a složení dědičného holdu.

Zastoupení (čl. 13bis)

Kníže má právo zvolit si zástupce.

Kníže může pověřit plnoletého právoplatného následníka trůnu svého rodu výkonem panovnických práv při dočasných překážkách nebo k přípravě na převzetí trůnu.

Vyslovení nedůvěry (čl. 13)

Lid může podat odůvodněný návrh na vyslovení nedůvěry knížeti.

O to musí požádat nejméně 1 500 voličů. Pokud je návrh na hlasování o vyslovení nedůvěry přijat, vydá Zemský sněm doporučení a nařídí referendum. Pokud je návrh lidu přijat, určí další postup zákon o knížecím rodu.

Zemský sněm (čl. 48 a 54)

Kníže má právo svolat, ukončit, a ze závažných důvodů, na dobu nejvýše tří měsíců odročit, či rozpustit Zemský sněm.

Dle zvyklosti svolává kníže Zemský sněm začátkem každého roku slavnostním projevem z trůnu.

Knížecí dekrety a nařízení (čl. 49 a čl. 85)

Knížeti přísluší pravomoc vydávat právní akty (dekrety, nařízení...). Například na začátku roku svolává kníže Zemský sněm prostřednictvím knížecího dekretu. Knížecím dekretem je upraveno také ustanovení zástupce knížete.

Předseda vlády je odpovědný za záležitosti, které mu kníže přímo svěřil, a za kontrasignaci dekretů a nařízení vydaných knížetem.

Vláda (čl. 79 a 80)

Kníže jmenuje předsedu vlády a členy vlády po vzájemné dohodě se Zemským sněmem a na jeho návrh.

Pokud vláda ztratí důvěru knížete nebo Zemského sněmu, její pravomoc k výkonu úřadu zaniká. Ztratí-li jednotlivý člen vlády důvěru knížete nebo Zemského sněmu, rozhodnou kníže a Zemský sněm po vzájemné dohodě o jeho odvolání.

Zrušení monarchie (čl. 113)

Lid může svou iniciativou vyvolat zrušení monarchie.

K tomuto je zapotřebí nejméně 1 500 voličů. Pokud je iniciativa lidem přijata, musí Zemský sněm vypracovat novou ústavu na republikánském základě. Zemský sněm ji musí předložit k referendu nejdříve po jednom roce a nejpozději po dvou letech. Kníže má právo předložit novou ústavu k rovnému referendu.